

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

26.09.2019 року

м. Івано-Франківськ

№ 59/18-р/к

ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»

*вул. Б. Хмельницького, 59А
м. Івано-Франківськ, 76007*

Про вжиття заходів, спрямованих на
запобігання порушенням законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань від 25.09.2019 № 59-03/88п та додані до нього матеріали щодо запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, які можуть міститись у діях державного міського підприємства «Івано-Франківськтеплокомуненерго»,

ВСТАНОВИЛА:

Івано-Франківським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 19.09.2019 № 13-01/960 вживаються заходи щодо усунення проблемних питань на ринку послуг з постачання теплової енергії та забезпечення безпечного та надійного проходження опалювального сезону з урахуванням інтересів споживачів.

Статтею 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Процесуальні засади діяльності територіального відділення визначені Законами України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції», Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (надалі – Положення) та іншими законодавчими та нормативними актами.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основним завданням органів Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема, здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та **пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.**

Статтею 5 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що транспортування теплової енергії відноситься до сфери діяльності суб'єктів природних

монополій. Згідно зі статтею 6 цього ж Закону, постачання теплової енергії та її виробництво (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами), відносяться до суміжних ринків.

Виходячи із приписів частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкти господарювання – виконавці послуг з постачання теплової енергії, мають ознаки суб'єктів господарювання, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання теплової енергії у територіальних (географічних) межах власної зони обслуговування.

Відносини у сфері послуг з теплопостачання регулюються Законом України «Про теплопостачання», Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Правилами надання послуги з теплопостачання, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 (далі – Правила надання послуг з теплопостачання), іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, дотримуватися встановленого порядку ціноутворення, стандартів і показників безпеки та якості товару, а також інших умов та правил здійснення підприємницької діяльності, визначених у ліцензіях на здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках.

Статтею 18 Закону України «Про теплопостачання» передбачено, що суб'єктам господарської діяльності у сфері теплопостачання забороняється зловживати монопольним становищем.

Суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють виробництво, постачання та транспортування теплової енергії і займають монопольне (домінуюче) положення на ринку теплової енергії, не можуть припиняти свою діяльність або зменшувати обсяг постачання теплової енергії з метою створення дефіциту теплової енергії, якщо необхідність такого обмеження не встановлена законодавством України.

Згідно із приписами статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавці комунальних послуг (до яких належать послуги з централізованого опалення та послуги з централізованого постачання гарячої води), зокрема, зобов'язані забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість комунальних послуг згідно із законодавством та умовами договорів про їх надання, у тому числі шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів.

Цим Законом (стаття 16) також визначено, що надання комунальних послуг здійснюються безперервно, крім часу перерв на:

- 1) проведення ремонтних і профілактичних робіт згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації і користування, положеннями про проведення поточного і капітального ремонтів та іншими нормативно-правовими актами;
- 2) міжопалювальний період для систем опалення виходячи з кліматичних умов згідно з нормативно-правовими актами;
- 3) ліквідацію наслідків аварії.

Приписи щодо безперервності постачання теплоносія виконавцем послуги з постачання теплової енергії містить стаття 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», а щодо безперервності постачання гарячої води виконавцем послуги з постачання гарячої води – стаття 22 цього Закону.

Аналогічні норми щодо безперервності постачання послуг з постачання теплової енергії та випадків обмеження (припинення) надання послуг з теплопостачання містить пункт 9 Правил надання послуг з теплопостачання.

Відповідно до пункту 51 Правил надання послуг з теплопостачання виконавець має право обмежити (припинити) надання такої послуги її споживачеві незалежно від обраної моделі організації договірних відносин у разі непогашення в повному обсязі заборгованості

за спожиту послугу протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця.

Таким чином, припинення виконавцем надання послуг з постачання теплової енергії, які вчасно оплачують спожиті послуги, законодавством не передбачено.

Відділення звертає увагу на те, що ні заборгованість окремих споживачів перед теплопостачальною організацією, ані відсутність фінансування з боку органів місцевого самоврядування щодо відшкодування різниці між економічно обґрунтованими і встановленими тарифами, не можуть бути підставою для припинення надання послуг централізованого опалення та гарячого водопостачання в опалювальний період.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, є зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

Одним із проявів зловживання монопольним (домінуючим) становищем, згідно із пунктом 2 статті 50, пункту 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є часткова або повна відмова від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

Тобто, дії суб'єкта господарювання – виконавця послуг з постачання теплової енергії, що полягають у відмові від надання (припиненні надання) послуг з постачання теплової енергії споживачам, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пункту 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання теплової енергії, шляхом часткової або повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

На підставі наведеного, з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтями 12, 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

державному міському підприємству «Івано-Франківськтеплокомуненерго» (місцезнаходження: 76007, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, вул. Б. Хмельницького, 59А, ідентифікаційний код юридичної особи 03346058) вжити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення безпідставного припинення надання споживачам послуг з постачання теплової енергії в опалювальний період 2019-2020 років.

Рекомендації є обов'язковими для розгляду. Про результати їх розгляду необхідно повідомити Івано-Франківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 10-ти денний строк з дня їх отримання з наданням відповідних матеріалів.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин